

Länsstyrelsen Kalmars tilläggsyttrande på Promemoria om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige N2020/01752/JL

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen Kalmar län (i fortsättningen kallad länsstyrelsen) anser att behoven i bruttolistan ofta bara är summariskt beskrivna. Detta medför att det är svårt att avgöra vad som faktiskt är tänkt att ingå i det fortsatta arbetet. Av flera av behoven kan man utläsa ” Kan till viss del mötas inom CAP” men det finns inget förtydligande kring vilka delar som inte kan mötas inom CAP och hur dessa delar istället ska hanteras. Länsstyrelsen anser också att det finns ett behov av förtydligande kring olika intresseavvägningar när det gäller Sveriges åtagande inom andra bindande EU-direktiv, till exempel Ramdirektivet för vatten och Art- och habitatdirektivet, som utgör grundläggande krav som alltid måste säkerställas.

Länsstyrelsen har inga synpunkter på urvalet av behoven utifrån jordbruksverkets SWOT-analys. Länsstyrelsen anser dock att ambitionsnivån inom vissa områden är lågt satt. Ett exempel från bruttolistan är under behov 17, där utgångspunkten är ett bevarande av kvalitén på jordbruksmarken och inte ett stärkt eller utökat skydd kring den brukningsvärda jordbruksmarken. Ett annat exempel är under behov 20 där behovsanalysen talar om insatser för ett bevarande av ekosystemtjänster istället för insatser för att stärka ekosystemtjänsterna. Det finns fler exempel där begreppet bevara används istället för att stärka eller utveckla.

Länsstyrelsen är positiv till höjda ambitioner på miljö- och klimatområdet. Även om det finns en viljeyttring kring höjda ambitioner kring miljö- och klimatområdet saknas en tydlighet kring viktning av medel mellan olika målområden. Detta utifrån att det bedöms finnas en risk för att det inte kommer att finnas medel inom tex ERUF (Småland och öarna) till klimatanpassningar, vilket då kommer att ge ett ökat behov av stöd inom den nya strategiska planen.

Synpunkter på enskilda avsnitt i promemorian.

Allmänt mål 1 Främja en smart, motståndskraftig och diversifierad jordbrukssektor som säkerställer livsmedelstryggheten.

5.3.2 Konkurrenskraftigt jordbruk

Länsstyrelsen ställer sig positiv till ett kompensationsstöd kopplat till kostnadsnackdelar inom jordbruket. Länsstyrelsen saknar dock en tydligare koppling till efterfrågan och behov av bevattning under målområdet. För att säkerställa en god livsmedelsproduktion vid återkommande perioder av torka och minska sårbarheten inom jordbruket är tillgången till bevattning avgörande för en fortsatt hög livsmedelsproduktion på många platser i Kalmar län.

5.3.6 Jordbruksmarkers produktionsförmåga

Länsstyrelsen ser det som mycket angeläget att jordbruksmarkens produktionsförmåga stärks och att den brukningsvärda jordbruksmarken ges ett ökat skydd. Att värdera jordbruksmark vid arbetet med kommunala översiktsplaner är mycket aktuellt till följd av de svenska målen om en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel och Agenda 2030. Länsstyrelsen vill även påpeka vikten av ökat fokus på en funktionell markavvattning som samtidigt tar hänsyn till behovet av en god vattenmiljö och förutsättningar för att hantera ett förändrat klimat. En ökad omfattning av markavvattningar riskerar att minska möjligheterna att hantera översvämningar och perioder av torka, om de inte kombineras med åtgärder för att förbättra landskapets förmåga att kvarhålla vatten och utjämna flöden, genom till exempel våtmarker eller dammar.

5.3.7 Klimatanpassning

Länsstyrelsen instämmer med behovsanalysens beskrivning av behovet att anpassa det svenska jordbruket till de rådande klimatförändringarna. Länsstyrelsen delar synen att det behövs både kompetensutveckling och rådgivning men ser det som viktigt är att även ett investeringsstöd kopplat till detta. Länsstyrelsen anser att ett

investeringsstöd kopplat till bevattningsdammar och resurssnål bevattning är mycket angeläget för jordbrukets klimatsanpassning.

Allmänt mål 2 - Stärka miljövard och klimatåtgärder och bidra till unionens miljö- och klimatrelaterade mål

5.4.1 Inlagring av kol och växthusgasavgång från organogena jordar

Här vill länsstyrelsen lyfta upp behoven kring insatser för återvätning av ej produktiva tidigare utdikade organogena odlingsytorna, oavsett om de idag är övergivna impediment eller skogsplanteringar med dålig tillväxttakt. Återvätning medverkar till flera mål som till exempel minskad brunifiering av våra ytvatten, ökad biologisk mångfald, minskad övergödning och mer vatten i landskapet.

5.4.3 Anpassad produktion till klimatförändringarna och minskad relativ påverkan på klimatet

Länsstyrelsen saknar en konsekvensanalys utifrån minskad klimatpåverkan ”per viktighet producerad produkt”. Mätning utifrån ”viktighet producerad produkt” kan medföra en relativt sätt ökad klimatpåverkan om vi ska öka produktionen. Ett förtydligande kring förhållandet mellan ökad konkurrenskraft och en eventuell negativ miljöpåverkan från primärproduktionen behöver klargöras.

5.4.4. Minskad belastning på mark, luft och vatten

Länsstyrelsen instämmer och ser positivt på ökade möjligheter att samverka kring genomförandet av insatser. Länsstyrelsen skulle också gärna se en ökad flexibilitet kring att koppla ihop flera nyttor på ett tydligare sätt, när det tex gäller miljöinsatser inom vatten där flera nyttor skulle kunna samsas, då det fortsatt finns ett stort behov av åtgärder för att minska näringsläckaget till våra vattendrag.

5.4.6 Biologisk mångfald i slättbygd

Länsstyrelsen anser att insatsen inte ska begränsas till enbart slättbygden utan omfatta all brukad mark. Länsstyrelsen vill också lyfta fram vikten av att inte bara bevara utan också stärka den biologiska mångfalden och vikten av restaurering av småbiotoper.

5.4.7 Värdefulla gräsmarker

Länsstyrelsen instämmer i behovet av insatser för skötsel av betesmark och åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden i betesmarkerna som en viktig foderresurs. Gräsmarkernas höga naturvärden är en del av lång hävd och det är inte bara gräsmarkerna som utgör höga naturvärden, gamla grova träd och bärande träd och buskar bidrar också till höga naturvärden. Även gräsfattiga marker med mycket sand, block, berghällar bidrar till mycket hög biologisk mångfald. Dessa värden måste beaktas, även om gräs- och örtproduktionen inte motsvarar de krav som ställs inom dagens miljöersättning. Här måste en ändring till om den biologiska mångfalden i odlingslandskapet ska stärkas.

5.4.10 Ekologisk produktion

Länsstyrelsen saknar kopplingen till de nationella målen som finns med i den nationella livsmedelsstrategin ”En livsmedelsstrategi för jobb och hållbar tillväxt i hela landet”

Allmänt mål 3 - Förbättra den socioekonomiska strukturen i landsbygdsområden

5.5.1 Underlätta generationsväxling

Länsstyrelsen anser det positivt med fortsatta möjligheter till stöd för generationsväxling.

När det gäller stöd till diversifiering med koppling till vattenbruk anser länsstyrelsen att det är en förenkling för stödsökanden om man kan ansöka om denna typ av investering inom landsbygdsprogrammet istället för havs- och fiskerifonden, då kopplingen är tydligare där och då man kan koppla ihop med andra typer av investeringar. Länsstyrelsen anser dock inte att denna typ av insats hör hemma under ”generationsväxling” utan bör vara en egen åtgärd.

5.5.5 Utveckling genom nya företagare

Länsstyrelsen delar synen på att det finns behov av att stärka tillgången till kompetens på landsbygden. Länsstyrelsen skulle här vilja se en ökad flexibilitet inom området kompetensutveckling, där möjligheter ges för att anordna lite längre skraddarsydda kurser/utbildningar i samverkan med tex universitet och högskolor som då även skulle kunna generera universitetspoäng.

5.5.6 Attraktiv landsbygd

Länsstyrelsen delar uppfattningen om att det är viktigt att bibehålla stöd för den fortsatta utvecklingen av en attraktiv landsbygd och där det finns stödmöjligheter till aktiviteter som skapar attraktiva boendemiljö, ett engagemang och en samhörighet för den lokala hembygden och där flera parter gynnas. När det gäller vissa åtgärder inom till exempel natur och kultur, investeringsstöd eller kommersiell service anser länsstyrelsen att dessa bör fortsätta hanteras av länsstyrelsen utifrån ett länsövergripande perspektiv, där hänsyn behöver tas till ett större geografiskt område.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Peter Sandwall efter föredragning av Mathias Larsson, samordnare landsbygdsstöd. Landsbygdsdirektör Karin Bergman har deltagit i arbetets slutliga beredning.

Beslutet är digitalt signerat och saknar därför underskrift.

Peter Sandwall
Landshövding

Mathias Larsson
Samordnare landsbygdsstöd